

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 184/08-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť A. B., B., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. L. Cs., R., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 Tos 12/2008 z 3. marca 2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. B. na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tos 12/2008 a jeho uznesením z 3. marca 2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Krajský súd v Košiciach j e p o v i n n ý uhradiť A. B. trovy jeho právneho zastúpenia v sume 10 098 Sk (slovom desaťtisícdeväťdesiatosem slovenských korún) na

účet jeho právneho zástupcu JUDr. L. Cs., R., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Sťažnosti A. B. vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 184/08 z 22. mája 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť A. B. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta, že postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tos 12/2008 a jeho uznesením z 3. marca 2008, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 15/2008 z 27. februára 2008, došlo k nezákonnému pozbaveniu jeho osobnej slobody porušením čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v súvislosti s trvaním jeho väzby v čase od 1. februára 2008 do 27. februára 2008.

Podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ podaním z 15. augusta 2008, ako aj krajský súd vo vyjadrení zo 16. júna 2008 vyslovili súhlas s tým, aby sa upustilo od ústneho pojednávania.

Zo sťažnosti, k nej pripojených písomností a zistení ústavného súdu vyplýva, že:

1. proti sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa odboru Východ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru K. (ďalej len „policajný orgán“) sp. zn. ČVS: PPZ-1/BOK-V-2007 z 11. januára 2007 začaté trestné stíhanie a 16. mája 2007 bol obvinený za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotronických látok, jedov

a prekursorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 2 písm. c) a d) Trestného zákona.

Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 11/2007 z 18. mája 2007 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Tpo 32/2007 z 19. júna 2007 bol sťažovateľ vzatý do väzby podľa § 72 ods. 1 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku s tým, že doba trvania väzby začala plynúť 16. mája 2007 o 11.30 h.

2. Následne rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 60/2007 z 13. novembra 2007 bola lehota trvania väzby u sťažovateľa predĺžená podľa § 76 ods. 2 a 3 Trestného poriadku do 31. januára 2008.

3. Okresná prokuratúra Rožňava (ďalej len „okresná prokuratúra“) podala 29. januára 2008 na sťažovateľa okresnému súdu obžalobu sp. zn. Pv 68/2007.

Podľa názoru sťažovateľa:

„Myslím si..., že podanie obžaloby v lehote do 31. 1. 2008 bolo len účelové a tým aj odporujúce duchu zákona. ... za najzávažnejšie pochybenie v môj neprospech, ktoré vo mne vyvolalo aj potrebu obrátiť sa i na ÚS SR touto ústavnou sťažnosťou bola skutočnosť, že ja som mal väzbu predĺženú len do 31. 1. 2008 a preto podľa mojej mienky táto sa od 1. 2. 2008 stala nezákonnou, nakoľko od uvedeného dňa som bol vo väzbe bez rozhodnutia súdu, keďže o podanie obžaloby prokurátorom v žiadnom prípade nie je možné považovať za rozhodnutie súdu. ... ja som bol vo väzbe od 1. 2. 2008 do 27. 2. 2008... nie na základe rozhodnutia prokurátora (o súde už ani nehovorím), ale len na základe určitého procesného úkonu okresného prokurátora (pre ním podanú obžalobu)“.

4. Okresný súd uznesením č. k. 1 T 15/2008-669 z 27. februára 2008 podľa § 244 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku trestnú vec sťažovateľa (a ďalších troch obžalovaných) vrátil okresnej prokuratúre na konanie o dohode o vine a treste.

5. Súčasne uznesením č. k. 1 T 15/2008-671 z 27. februára 2008 ponechal okresný súd podľa § 244 ods. 5 Trestného poriadku sťažovateľa vo väzbe „pretože dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej trvajú“. (Týmto rozhodnutím okresný súd taktiež neprijal písomný sľub, záruku dôveryhodnej osoby – matky a peňažnú záruku ponúknutú sťažovateľom.)

6. Proti uzneseniu o ponechaní vo väzbe podal sťažovateľ „do zápisnice o verejnom zasadnutí“ sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil podaním z 29. februára 2008 a jeho doplnením zo 7. marca 2008. Sťažovateľ sa domáhal rozhodnutia, ktorým by bol „okamžite prepustený na slobodu“. (V zbernom spise krajského súdu sp. zn. 8 Tos 12/2008 sa nachádza len podanie označené ako „Dôvody sťažnosti – doplnenie“ zo 7. marca 2008, ktoré bolo doručené krajskému súdu 11. marca 2008.)

7. Sťažovateľovu sťažnosť (proti uzneseniu okresného súdu a jeho ponechaní vo väzbe) krajský súd uznesením sp. zn. 8 Tos 12/2008 z 3. marca 2008 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

V odôvodnení svojho uznesenia krajský súd uviedol:

„Okresný súd v Rožňave uznesením zo dňa 27. 2. 2008 sp. zn. 1T/15/2008 podľa § 244 ods. 5 Tr. por. ponechal obvineného A. B. vo väzbe, pretože dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. naďalej trvajú. Podľa § 80 ods. 1 písm. a/, b/, § 81 ods. 1 Tr. por. neprijal písomný sľub, záruku dôveryhodnej osoby – matky a peňažnú záruku ponúknutú obvineným.

Proti tomuto uzneseniu zahlásil obvinený sťažnosť priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí dňa 27. 2. 2008, ktorú ústne ani písomne neodôvodnil.“

Samotné rozhodnutie o merite veci odôvodnil krajský súd takto:

„... krajský súd... zistil, že sťažnosť obvineného nie je dôvodná.

Obvinený... bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu... z... 18. 5. 2007 v spojení s uznesením Krajského súdu... z ... 19. júna 2007 podľa § 72 ods. 1 Tr. por. z dôvodov podľa

§ 71 ods. 1 písm. b/, c/ Tr. por. s tým, že väzba začala plynúť dňom 16. 5. 2007 o 11.30 hod. a vykoná sa v ÚVV Košice.

Následne rozhodnutím Krajského súdu... z ... 13. novembra 2007 bola lehota trvania väzby u obvineného... predĺžená podľa § 76 ods. 2, 3 Tr. por. do 31. januára 2008.

... na obvineného... podal Okresný prokurátor... dňa 29. 1. 2008 obžalobu...

Vzhľadom na túto skutočnosť po preskúmaní predloženého spisového materiálu mal tak krajský súd preukázané, že aj v danom štádiu trestného konania doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dané dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený.

Rovnako... sa krajský súd v tomto štádiu trestného konania stotožnil aj s názorom okresného súdu, že vo vzťahu k osobe obvineného sú naďalej dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Okresný súd po podaní obžaloby... nariadil verejné zasadnutie za účelom predbežného prejednaní obžaloby, na ktorom dňa 27. 2. 2008 tak obvinený, ako aj prokurátor predniesli, že chcú konať o dohode o vine a treste, na základe čoho okresný súd ... vrátil vec prokurátorovi na konanie o dohode o vine a treste.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí o predbežnom prejednaní obžaloby mal ďalej krajský súd preukázané, že obvinený... bol... na verejnom zasadnutí vo vzťahu k dôvodom väzby okresným súdom riadne vypočutý s tým, že obvinený uviedol, že sa v celom rozsahu doznáva k spáchaníu trestnej činnosti, kladenej mu za vinu, svoje konanie ľutuje a zároveň žiada o konanie o dohode o vine a treste.

Na základe takto zistených skutočností po zákonom postupe zo strany okresného súdu sa krajský súd stotožnil so záverom okresného súdu, že dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. u obvineného... pominuli.

Rovnako sa však krajský súd stotožnil aj so záverom okresného súdu, že vo vzťahu k osobe obvineného naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. s tým, že tieto sú už podrobne rozvedené v predchádzajúcich rozhodnutiach tak okresného, ako aj krajského súdu v súvislosti s rozhodovaním o väzobnom stíhaní obvineného. Aj v danom štádiu trestného konania, vzhľadom na osobu obvineného, ktorý bol doposiaľ 5 - krát súdne trestaný, vo všetkých prípadoch za úmyselnú trestnú činnosť, pričom posledne bol odsúdený za trestný čin rovnakého charakteru, ako je vedené trestné stíhanie v predmetnej trestnej

veci, kde podmienený výchovný trest odňatia slobody na jeho osobu zrejme výchovne dostatočne neoplýval, keďže je znovu dôvodne podozrivý zo spáchania obdobnej trestnej činnosti, sú aj podľa názoru krajského súdu dôvody väzby podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dané bez akýchkoľvek pochybností.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, osobu obvineného, jeho predchádzajúci život a povahu prejednávaného prípadu tak krajský súd nezistil žiadne pochybenie okresného súdu ani v súvislosti s neprijatím inštitútov nahradzujúcich výkon väzby.

To boli dôvody, pre ktoré odvolací súd o sťažnosti obvineného A. B. rozhodol tak, ako to uviedol vo výrokovej časti tohto uznesenia.“

8. Sťažovateľ (vzhľadom na už uvedené) považuje postup a rozhodnutia vo veci konajúcich väzobných súdov za postup, ktorým bolo porušené jeho „základné právo na osobnú slobodu“, ktoré „bolo porušené rozhodovacou činnosťou porušovateľa, ktorý miesto zrušenia nezákonného, protiústavného rozhodnutia súdu prvého stupňa svoju sťažnosť proti nemu zamietol“. Podľa názoru sťažovateľa: «Hoci v zmysle čl. 17/5 Ústavy SR do väzby je možné vziať kohokoľvek len z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu, ja som bol vo väzbe od 1. 2. 2008 do 27. 2. 2008 dokonca ani nie na základe rozhodnutia prokurátora (o súde už ani nehovorím), ale len na základe určitého procesného úkonu okresného prokurátora (pre ním podanú obžalobu). Ak by bol správny tento postup, každý obžalovaný by mohol byť vo väzbe, na koho sa podá obžaloba bez ohľadu na to, či jej dôvody existujú alebo nie! Poukazujúc na hore uvedené mám za to, že môj pobyt vo väzbe v uvedenom období bol protizákonný pre absenciu rozhodnutia súdu, na základe ktorého by sa mohla vykonávať na mne väzba. Je pravda, že uvedeného dňa súd pri predbežnom prejednaní obžaloby rozhodol aj o ďalšom trvaní väzby, avšak v tejto súvislosti namietam, že každé rozhodnutie súdu o väzbe má charakter rozhodnutia do budúcnosti, nemôže mať retroaktívne účinky a preto ani toto následné rozhodnutie nemohlo konvalidovať vyššie uvedené pochybenie. Navyše týmto rozhodnutím súdu došlo i k ďalšiemu porušeniu môjho práva na osobnú slobodu, pretože už aj zo samotného pojmu „predĺženie väzby“ vyplýva, že predĺžiť je možné len niečo existujúce, avšak v mojom prípade táto väzba trvať nemala, ergo nebolo možné ju účinne predĺžovať. Navyše

poukazujem i na to, že súd nerozhodol o ďalšom trvaní väzby bezodkladne po podaní obžaloby a stalo sa tak temer po mesiaci (de facto po 4 týždňoch).»

9. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal nález:

„ktorým by ÚS SR vyslovil, že KS v Košiciach v konaní sp. zn. 8 Tos/12/2008 porušil moje právo na osobnú slobodu upravené v čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, predmetné uznesenie zrušil a vec by mu vrátil na ďalšie konanie, zaviazal by porušovateľa nahradiť mi nemajetkovú ujmu v sume 100.000,- Sk titulom primeraného finančného zadosťučinenia... a zároveň by mi priznal právo aj na náhradu všetkých trov tohto konania v sume 21.712,- Sk...“.

10. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 1 T 50/2008 z 30. apríla 2008 podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválil dohodu o vine a treste uzavretú medzi okresným prokurátorom a sťažovateľom 10. apríla 2008 a 11. apríla 2008, podľa ktorej bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d) a ods. 2 písm. a) a c) Trestného zákona, za čo bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní ôsmich rokov nepodmienečne a pre výkon trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne mu bol uložený aj ochranný dohľad na dobu troch rokov.

II.

1. K ústavným súdom prijatej sťažnosti sa písomne vyjadril predseda krajského súdu podaním zo 16. júna 2008 sp. zn. 1 SprV/535/2008, v ktorom uviedol:

„Sťažnosť A. B. ... považujeme za nedôvodnú.

Máme za to, že tak Okresný súd Rožňava, ako aj Krajský súd v Košiciach konali v predmetnej veci prednostne a urýchlene. ... Máme za to, že Trestný poriadok neobsahuje lehotu, v ktorej sa musí po podaní obžaloby rozhodnúť o väzbe, avšak v súlade s chápaním väzby ako mimoriadneho inštitútu na zabezpečenie osoby obvineného na účely trestného konania, ako aj v súlade s Ústavou a Dohovorom treba uvedené časové intervaly

rozhodovania o väzbe sťažovateľa považovať v konkrétnej veci za primerané , a preto za súladné s článkom 17 ods. 5 Ústavy a článkom 5 ods. 3 Dohovoru. ...“

2. Sťažovateľ podaním z 1. júla 2008 zaujal stanovisko k vyjadreniu krajského súdu zo 16. júna 2008 k prijatej ústavnej sťažnosti, v ktorom uviedol:

„Mám za to, že sa porušovateľ nevyjadril in meritum causae, teda k našej najpodstatnejšej námietke v predmetnej veci, že som bol vo väzbe v časovom období, ktoré som uviedol, nie na základe rozhodnutia súdu, ale len na základe určitého procesného postupu prokurátora - podania obžaloby ním.

*Napriek týmto skutočnostiam, a to i napriek tomu, že ja som to namietal v písomnej sťažnosti, **sťažovateľ** vôbec nebral ohľad na moje základné ľudské právo garantované Ústavou SR, ktorého porušenie som namietal aj vo svojej ústavnej sťažnosti.*

*Tvrdenie o tom, že trestný poriadok neobsahuje lehotu, v ktorej je potrebné rozhodnúť o trvaní väzby po podaní obžaloby považujem za irelevantné, pretože ja namietam najmä to, čo som už vyššie uviedol, t. j. že som bol vo väzbe bez rozhodnutia súdu, na čo nemá vplyv tvrdenie **sťažovateľa**.“ (Vo zvýraznenom texte je zrejme omylom uvedené sťažovateľ namiesto porušovateľ, pozn.)*

3. Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti uznesením č. k. I. ÚS 184/08-9 z 22. mája 2008 takto rozhodol:

„Sťažnosť A. B., v ktorej namieta, že postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Tos 12/2008 a jeho uznesením z 3. marca 2008 došlo k nezákonnému pozbaveniu osobnej slobody porušením čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti s trvaním jeho väzby v čase od 1. februára 2008 do 27. februára 2008, p r i j í m a na ďalšie konanie.“

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 17 ústavy osobná sloboda sa zaručuje (odsek 1). Nikoho nemožno... pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (odsek 2 prvá veta). Do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu (odsek 5).

1. Ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovanej sťažnosti (vecne vymedzenej jej petitom a uznesením ústavného súdu o jej prijatí na ďalšie konanie) je namietané porušenie označeného práva postupom a rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 8 Tos 12/2008 z 3. marca 2008 o zamietnutí jeho sťažnosti proti prvostupňovému uzneseniu sp. zn. 1 T 15/2008 z 27. februára 2008 (ktorým bolo rozhodnuté, že sa sťažovateľ ponecháva vo väzbe „*pretože dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej trvajú*“), teda rozhodnutím vydaným až po uplynutí väzobnej lehoty predĺženej do 31. januára 2008 už skôr citovaným rozhodnutím krajského súdu z 13. novembra 2007, v dôsledku čoho sa jeho väzba „*od 1. 2. 2008 stala nezákonnou*“ a jeho „*pobyt vo väzbe v uvedenom období* (t. j. v čase od 1. februára 2008 do 27. februára 2008, pozn.) *bol protizákonný pre absenciu rozhodnutia súdu, na základe ktorého by sa mohla vykonávať na mne väzba*“.

Aj keď v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania, okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone,

vzhľadom ku kontinuálnej nadväznosti inštančných konaní vo väzobných veciach ústavný súd v rámci posudzovania postupu a rozhodnutia v petite sťažnosti označeného krajského súdu prihliadal aj na postup a rozhodnutie v prvostupňovom konaní, ktoré predchádzalo jeho rozhodnutiu, t. j. na vecné zistenia, aplikáciu a interpretáciu na vec sa vzťahujúcich právnych noriem okresným súdom, ktoré si krajský súd osvojil a z ktorých vychádzal pri svojom rozhodovaní.

Zo skutočností uvedených v sťažnosti a k nej pripojených písomností, ako aj zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením okresného súdu z 18. mája 2007 (v spojení s uznesením krajského súdu z 19. júna 2007) vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku, pričom väzba začala plynúť 16. mája 2007 o 11.30 h. .

Uznesením krajského súdu z 13. novembra 2007 (č. k. 7 Tpo 60/2007-61) bola väzba sťažovateľa predĺžená do 31. januára 2008.

Okresná prokuratúra 29. januára 2008 dala na okresnom súde obžalobu na sťažovateľa (a ďalších troch obvinených). Okresný súd uznesením z 27. februára 2008 vec vrátil okresnej prokuratúre na konanie o dohode o vine a treste a ďalším uznesením z uvedeného dňa (č. k. 1 T 15/2008-671) o väzbe sťažovateľa rozhodol tak, že sťažovateľa ponechal vo väzbe *„pretože dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naďalej trvajú“*.

Proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o ponechaní sťažovateľa vo väzbe, podal sťažovateľ sťažnosť, ktorou sa domáhal zrušenia tohto prvostupňového rozhodnutia a jeho prepustenia na slobodu.

Krajský súd uznesením z 3. marca 2008 sťažovateľovu sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol, lebo *„nezistil žiadne pochybenie okresného súdu...“*, a tiež preto, že *„po zákonomnom postupe zo strany okresného súdu sa... stotožnil so záverom okresného súdu, že dôvody väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. b) Tr.*

poriadku u obvineného... sa pominuli... naďalej trvajú dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. ...“.

K predmetu sťažnosti podanej ústavnému súdu (sťažovateľom tvrdenému nezákonnému trvaníu jeho väzby v čase od 1. februára 2008 do 27. februára 2008) krajský súd vo vyjadrení predsedu krajského súdu zo 16. júna 2008 (pozri bližšie bod 1 II. časti odôvodnenia) argumentoval svojím postupom súladným s platnou právnou úpravou. Sťažovateľovu sťažnosť, ktorej podstatou je tvrdenie o nezákonnosti jeho väzby v čase od 1. februára 2008 do 27. februára 2008, lebo toto obdobie nebolo pokryté súdnym rozhodnutím, krajský súd považuje za nedôvodnú.

Ústavný súd konštatuje, že z predložených písomností vyplýva, že predĺžená lehota trvania väzby sťažovateľa skončila 31. januára 2008 a o ďalšom ponechaní sťažovateľa vo väzbe rozhodol okresný súd uznesením z 27. februára 2008, teda 27 dní po uplynutí uznesením krajského súdu z 13. novembra 2007 predĺženej lehoty trvania väzby, keď sa okresný súd opätovne zaoberal samotnou existenciou dôvodov väzby a sťažovateľ bol držaný v namietanom období vo väzbe bez súdneho rozhodnutia.

Ústavný súd sa už vyjadril k ústavným zárukám osobnej slobody jednotlivca. Napríklad vo veci sp. zn. II. ÚS 55/98 uviedol, že tieto sa v prípade väzby nevyčerpávajú len odkazom na zákonnú úpravu. Ustanovenie čl. 17 ods. 5 ústavy o tom, že do väzby možno vziať iba „na základe rozhodnutia súdu“, nadväzuje na prvý odsek tohto článku, podľa ktorého „osobná sloboda sa zaručuje“. Ústavodarca tým jasne vyjadril, aký veľký význam pripisuje jednak samotnej osobnej slobode jednotlivca a jednak úlohe súdov a sudcov pri napĺňaní ústavných záruk osobnej slobody. Podľa ústavy zo všetkých orgánov činných v trestnom konaní sú to práve súdy, ktoré majú zodpovednosť za to, či v prípade osoby obvinenej z trestného činu bude proti nej trestné konanie vedené vo väzbe alebo na slobode. Na prevzatie tejto zodpovednosti ústava ustanovuje formu „rozhodnutia“, a tým dbá o to, aby väzba ako opatrenie pozbavujúce osobnej slobody bola vykonaná spôsobom poskytujúcim obvinenému základné procesné záruky proti svojvoľnému postupu orgánov činných v trestnom konaní.

V tejto súvislosti treba poznamenať, že z čl. 17 ods. 5 ústavy (ako aj z čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd – ďalej len „dohovor“) nepochybne vyplýva, že väzba, ak má byť zákonná, musí sa vždy opierať o rozhodnutie súdu. Preto aj v danom prípade vždy musí existovať uznesenie všeobecného súdu. Tieto závery vyplývajú z predchádzajúcej judikatúry ústavného súdu, ktorá sa opiera o závery Európskeho súdu pre ľudské práva – ďalej len „ESLP“ (I. ÚS 6/02, I. ÚS 204/05).

Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Okrem toho ústavný súd vo svojej judikatúre už zdôraznil, že základné práva a slobody podľa ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať v zmysle a duchu medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách (PL. ÚS 5/93, PL. ÚS 15/98) a že do rámca ústavných záruk práva na osobnú slobodu treba zahrnúť aj záruky poskytované čl. 5 dohovoru, tak ako ich vykladá a uplatňuje ESLP vo svojej judikatúre (napr. III. ÚS 7/00, II. ÚS 55/98).

Z judikatúry ESLP tiež vyplýva, že samotná skutočnosť, že vec bola postúpená súdu, nie je postačujúca na splnenie kritéria „zákonnosti“ väzby v zmysle čl. 5 ods. 1 dohovoru a nemôže bez príslušného súdneho rozhodnutia odôvodniť ďalšie trvanie väzby (napr. Stasaitis c. Litva, rozsudok z 21. marca 2002).

V zmysle čl. 17 ods. 5 ústavy nemôže byť titulom pre držanie vo väzbe znamenajúce obmedzenie osobnej slobody len skutočnosť, že bola podaná obžaloba bez toho, aby sa o ďalšom trvaní väzby výslovne konajúcim súdom rozhodlo ešte predtým, ako uplynie zákonom ustanovená lehota väzby v danom prípade v prípravnom konaní (mutatis mutandis I. ÚS 6/02, I. ÚS 204/05).

Tým, že vo veci rozhodujúce súdy nerozhodli včas o trvaní väzby v namietanej dobe a sťažovateľ bol počas nej vo väzbe bez rozhodnutia súdu, ústavný súd konštatuje porušenie sťažovateľovho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 5 ústavy (tak, ako sa toho sťažovateľ domáhal).

2. Sťažovateľ ďalej požadoval, aby ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 Tos 12/2008 z 3. marca 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie označeného práva, nevyhovel požiadavke sťažovateľa na zrušenie namietaného uznesenia krajského súdu pre jej súčasnú neaktuálnosť a nedôvodnosť rozhodovania o nej.

Od podania sťažnosti ústavnému súdu (3. apríla 2008) totiž v predmetnej trestnej veci (teraz vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 50/2008) bol podaný okresnou prokuratúrou návrh na schválenie dohody o vine a treste uzavretej medzi okresným prokurátorom a sťažovateľom 11. apríla 2008, o ktorom na verejnom zasadnutí 30. apríla 2008 bolo rozhodnuté rozsudkom, ktorým bola dohoda schválená (pozri bližšie I. časť odôvodnenia). Sťažovateľovi bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní osem rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu stredného stupňa stráženia. Proti rozsudku o schválení dohody o vine a treste nie je v zmysle ustanovenia § 334 ods. 4 Trestného poriadku prípustné odvolanie. Sťažovateľ je toho času vo výkone trestu odňatia slobody.

3. Sťažovateľ taktiež žiadal „*nahradiť mi nemajetkovú ujmu v sume 100.000 Sk titulom primeraného finančného zadosťučinenia*“.

Vzhľadom na všetky už uvedené podstatné okolnosti predmetnej (posudzovanej) veci vyplývajúce zo sťažnosti a s ňou súvisiacich písomností, najmä však s prihliadnutím na skutočnosti podmieňujúce schválenie dohody o vine a treste (na verejnom zasadnutí obvinení na všetky položené otázky v zmysle ustanovenia § 333 ods. 3 Trestného poriadku odpovedali zhodne „*áno*“ – citované z odôvodnenia rozsudku okresného súdu z 30. apríla 2008, pozn.) ústavný súd považuje už samotné vyslovenie porušenia označeného základného práva za dostatočné zadosťučinenie pre sťažovateľa, a preto jeho návrhu v tejto časti nevyhovel.

3. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, písomné podanie (sťažnosť) z 31. marca 2008 a stanovisko z 1. júla 2008. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 19 056 Sk), čo predstavuje odmenu za jeden úkon 3 176 Sk a spolu s režijným paušálom 190 Sk sumu 3 366 Sk za jeden úkon právnych služieb. Náhrada trov konania za tri úkony právnych služieb v danom prípade predstavuje spolu sumu 10 098 Sk.

Sťažovateľ požadoval priznať trovy konania v sume 16 284 Sk. Keďže ním požadovaná suma presahovala nárok vyplývajúci z príslušných ustanovení vyhlášky, ústavný súd jeho požiadavke v navyšujúcej časti nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

5. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008